

शिवारातली सुकुमारी

ती पहा शिवारात एकटीच काम करणारी
डोंगर प्रदेशातली एक अज्ञात सुकुमारी
गाणं गातेय तिचे काम करता करता
ऐका अथवा मार्गस्थ व्हा पाऊल न वाजवता

एकटीच कापणी करते धान्य मळतेय
आणि एक खिन्न विराणी गातेय
सर्व खोल दऱ्या, शिवार आणि
डोंगरही भरून गेलेत तिच्या स्वरांनी

सुखवतो बुलबुल वाळवंटात, सावलीत
जेव्हा विसावतात शिणलेले प्रवाशी
पण त्या पक्ष्याचेही नसेल सुरेल संगीत
तिच्या गाण्याइतके सुमधुर, हृदयस्पर्शी

कधीच ऐकला नव्हता असा रोमांचक स्वर !
बेटांभोवताली पसरलेल्या सागरावर
दूरवरची स्तब्ध शांतता वसंतात भेदणारा
कोकिळेचा स्वर सुद्धा नसेल इतका न्यारा

ती काय गातेय कुणी सांगाल का मला ?
कदाचित तिची ही आर्त व्याकुळ धुन
स्मरत असेल गतकाळच्या दुःखद प्रसंगाला !
किंवा जन्मली असेल विध्वंसक लढायांतून !

की रडकथा सामान्य मानवी जीवनाची
परिचित असलेल्या आजघटीच्या प्रसंगांची ?
नित्य येणाऱ्या वेदना, पराभव आणि व्यथा
यांविषयी गात असेल का ती अन्यथा ?

असो विषय काही वा त्या गीतांचा उगम
अमर होते त्या सुकुमारीचे स्वर सुगम
खुरपे घेऊन गाताना पाहिले तिला मी
कधी निरखत आकाश कधी वाकून भूमी

ऐकले तिचे गाणे मी स्तब्ध आणि निश्चल
चढताना डोंगर वा तुडवत पठार समतल
संगीत ते मधुर झिरपत राहिले हृदयी
तिचे गाणे थांबून दीर्घ काल गेल्यावरही

“The Solitary Reaper” by William Wordsworth
Translated by Abhay B. Joshi and Milind A. Toro